

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előzetes pénzek és hírdetések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitott cikkeket
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla,
FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban. Vitos Mózes a központban.

Kiadó-tulajdonos: Györgyjakab Márton.

Embery Árpád Udvarhelymegyében.

A gyergyói vasút.

Midőn a múlt év nyarán Csikmegye törvényhatósága a székelyudvarhely-csik-szeredai és sepsiszentgyörgyi vonalra 700,000 frtot megszavazott, a gyergyói bizottsági tagok nem a legnagyobb lelki örömmel tették ezt. A vidékük ugyanis csak egy kis szögletben kapna a terv szerint vasutat, míg a legnagyobb rész arra a várakozásra lett bízva, hogy a Szász-Régennel való összeköttetés majd nekik is megadja azt, a mit a csikiak most kapnak meg 700,000 frtért. A Szász-Régennel való összeköttetés azonban a megye gyűlésén felolvasott miniszteri tanácskozási jegyzőkönyv szerint is oly messze időre helyeztetett kilátásba, hogy ezt Molnár József és Köllő János bizottsági tagok is csupán a gyergyóiak szája előtt elhuzott mézes madzagnak jelentették ki.

Magunk is ettől tartottunk, mert ugy tudjuk, hogy azon vonal, mely Szász-Régent a Maros folyó mentén Oláh-Topliczán át szándékozik összekötni a gyergyói fensikkal, igen drága és költséges; és pedig egyrészt a sziklás vidéken való nehéz építkezés miatt, másrészt pedig azért, mert a Maros folyó gyakran kiáradván, ez a közforgalmat sokszor megakadályozná, már pedig az ezen veszedelem elleni biztosítási munkálatok még elsőrangú pályáknál is a legnagyobb terheket rójják a vasút építkezésre.

A napokban azonban egy oly hír jelent meg, mely talán alkalmas arra, hogy

Gyergyó vidéke is komolyan reméljen abban, miszerint ő is mielőbb vasúthoz jut. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis Molnár József országgyűlési képviselőnek előmunkálati engedélyt adott egy Szász-Régentől Görgény-Sóaknán, Görgény-Szentimrén, Libánfalván és a Kereszt-hegyen át Remete, Ditró és Szárhegy községek érintésével Gyergyó-Szentmiklósig terjedő helyi érdekű vasútra. Már maga az a körülmény, hogy a miniszter az oláhtopliczai vonallal szemben a görgényi összeköttetésre is adott engedélyt, mutatja eléggé, hogy itt komoly munkáról és egy szükséges vasúti tervnek mielőbbi keresztülviteléről van szó. Nem is lehet tagadni, hogy a Molnár képviselő részére engedélyezett vonal mindenképen előnyösebb a másik vonalnál. Ugyanis egyrészt sokkal rövidebb a topliczai vonalnál, másrészt habár részben szintén hegyes vidéken megy keresztül, de nincs annyi sziklás szik völgy közé szorítva és egy nagyobb folyó rakonzatlanságainak kitéve, mint a topliczai irány. Hozzájárul mindehez, hogy az új vonal a görgényi vidéknek szívében megy keresztül, a mi tekintettel az ottani kincstári faállomány nagyobb mérvű értékesítésére szintén igen fontos közgazdasági momentumot képez. Ugy tudjuk továbbá, hogy a hadügyminiszter is katonai szempontból a görgényi vonalnak alott elsőbbséget.

Azt hisszük tehát, hogy ha Gyergyó vidéke és a megye is egy vasút létesítésé-

nél elkerülhetetlen áldozatoktól nem riad vissza; ha Ditró, Szárhegy, Borszék és Gyergyó-Szentmiklós mielőbb lábukra állanak és nagymérvű természeti kincseik kiaknázásában már a közeli jövőben megtérítve látják a vasút kiépítésének lehetővé tételére jelenleg szükséges kiadásokat, illetőleg azon részt, mely az érdekeltségtől méltán megvárható; figyelemmel arra, hogy a görgényi erdőségek állami tulajdont képezvén, a törvény az erdészeti kincstárnak kötelességévé teszi a vicinális vasúthoz való hozzájárulási segélyt: mindezek elég faktort képeznek arra, hogy a gyergyói vasút talán egy időben is épülhet a csikival, vagy nem sokára utána, főleg miután ugy halljuk, hogy ezen vonalirány iránt tekintettel a gyimesi külföldi csatlakozásra, igen érdekli egy külföldi bankárcsoport is.

Az 1896. évi millenniumi kiállítás.

Lukács Béla kereskedelmi miniszter, mint a millenniumi kiállítás rendező bizottságának elnöke a következő felhívás közzétételére kérte fel lapunkat:

F o l h í v á s.

A magyar állam megalapításának ezredik évfordulóját készül megünnepelni a nemzet.

Hazánk törvényhozása elhatározta, hogy az ezredéves ünnepélyek keretében országos kiállítás tartassék.

Ő cs. és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebb Urunk és Királyunk ezen kiállítás védnökségét elfogadni kegyeskedett.

A törvény e kiállításnak 1896-ban, Budapesten az illetékes miniszterek és egyéb szakkörök közreműködésével leendő rendezését reám ruházta

nagy diadalmenetet, örömujjongást és vigalmakat várna. De ezekhez az ünnepségekhez hiányzik a vidám, széles kedvű és felszallagozott népség, a melynek rivalgását egykor ezerszeresen visszaverték a falak.

Az emlékek most összevissza vannak repedezve, azok a fényes gót és bizánczi stílusban épült házak üresek, csendesek, mintha a halál volna bennük az ur. Nincs bennük más zaj, mint a szű perregése. A régi illat elszállt, beköltözött a penész dohos szaga.

Az utcák kihaltak, csak a Márkustéren forrong az élet. Ide gyűlnek össze az emberek téiben, nyárban, esőben verőfényben. A hosszú, széles árkadók menedéket nyújtanak eső ellen, nap ellen. Beszélgetni akarsz? Az oszlopok megvédnek a tolongástól. Gyönyörködtetni akarod a szemedet? A fényes kirakatok, jól vigyázz, el ne vegyék a szemed világát. Ha a Márkustéret látad, láttad egész Velenczét. Mi érdekesebb van benne ennél a térenél? Van e szebb temploma a Márkustemplomnál? Van e szebb középkorú épület a Dogepalotánál? Nincs. Itt megtalálod egész Velenczét.

Kilépsz a térre. Meghökken a bámulat, mikor egyszer előtted terem a Márkustemplom. Anyoni kívül is a látni való, hogy órákon át el lehetne nézni. Hát még belől! Szinte elvakul a szem a sok fénytől. A templom tetőzetet egész oszloperdő tartja. Kívül-belül 500 oszlop meredezik. A falak és tetőzetet mozaikképpen díszítik. De vigyázz a lábadra, mikor szemed a képekre van szögeve, mert különben elbukol a hepehupás talajon, melyet elváltott a hívők térde és a kíváncsiak talpa.

A „CSIKI LAPOK” TÁRGZÁJA.

Utazásom Csik-Szeredától Nancyig.

— Velenceze. —

IV.

Honnét támadt Velenceze alapítóinak az a furcsa ötlete, hogy vizre építsenek várost? Ugyan az a szükség kényszerítette rá őket, mint a melyik szükség sugalta a műveltség kezdetleges fokán álló embereknek azt a gondolatot, hogy vizekre építkezzenek. De e szükség a védekezés szükségé volt. A legrégebb korszakbeli emberek czölöpökre építkeztek, hogy a vadállatok s egyéb ellenségeik ellen védekezzenek. Eféle czölöpépítmények nyomaira hazánkban is lehet akadni a Fertőtaván.

Olaszország északkeleti partjait a népvándorlás korában a venétek lakták. A különféle vándorló népektől szenvedett háborgatások arra birták őket, hogy a parti szigetekre költözzenek s ott építsenek várost. Vezérek egyes, furfangos politikája hamarjában magas virágzásra emelték a várost. Velenczét kereskedelmi érdekei a hódítás terére vitték. Eleinte csak az isztriai és dalmát partokat vette birtokába. Hatalmi állását a nagy doge, Enrico Dandolo vetette meg Konstantinápoly alapításával, minek következtében számos tengerparti vidéket s a görög szigetek nagyobb részét hatalmuk alá kerítették.

Ettől az időszaktól fogva Velenceze elérte hatalmának tetőpontját. Európai hatalmasság lett. Nem egy ízben diktálta a békefeltételeket. Nekünk, magyaroknak, is nem egyszer gyűlt meg vele a bajunk.

A törökök előnyomulása a Balkán-félszigeten

visszaszorította Velenczét. Egymásután vesztette el birtokait, míg nem a passzaroviczi békekötés után (1718) végkép visszavonult a Balkán-félszigetről.

A passzaroviczi békekötés után Velenceze megszűnik szerepet játszani a világtörténelemben. Bonaparte hódításainak Velenceze sem tudott ellenállni, 1797-ben a francziák bevették a várost. A campoformioi békekötésben Ausztriának jutott; az 1805-iki pozsonyi békekötésben az olasz királyságé. 1814-ben újra Ausztriáé lett. Az 1866-iki háborúban végre egyesült az olasz királysággal.

Mi manapság Velenceze? A régi fénynek, dicsőségnek, nagyságnak és hatalomnak élő emléke. Azon kívül még más is. Nászútazások utolsó állomása, a világ legkülönösebb városa, egyik legérdekesebb kuriozuma. Érdekes Velenceze emlékeinél, régi kincseinél fogva is, de legérdekesebb magában véve. Utczái csatornák, a kocsik gondolák, a házak a tengerben fürdenek; a gyalog járók, kik a szűk utcákon és a sok apró szigetet összekapcsoló hidakon sűrűnek-forognak, nem tudják, mi a por. Mezt nem látnak, csak vizet meg vizet, eleven fát nem látnak, csak czölöpöket a házak előtt, melyekhez a gondolákat kötik. Kocsik és társzekerek nem csapnak fülsiketítő zajt. Az utcagyermeket nem kell féltetniük szülőiknek az elgázolástól.

Csodálatos egy város biz ez; idegen ember nem tudja, mit nézzen, merre tekintsen, elkápráztat a szem a régi nevezetes emlékek fényétől.

Arra a célra épült ez a város, hogy örök ünnepségek színtere legyen; a díszítések mindig készen állottak; azokat is a diadalnak örökké tartóságához készítették. Olyan, mintha most is

